

Hartel: Selv om jeg paa mange Punkter er enig i en Række af de saglige Betragtninger, det ærede Medlem Hr. Brorsen som Venstres Ordfører fremsatte, forekommer det mig dog, det ærede Medlem var lovlig haard med Hensyn til at minde Regeringspartierne om deres negative Fortid. Det er jo saaledes, at naar den forlorne Søn vender tilbage, skal han modtages med Venlighed. Jeg erindrer, at en af det ærede Medlems Ministerkolleger, Niels Neergaard, i sin Tid sagde — jeg husker det ikke nøjagtigt, men efter min Hukommelse sagde han omtrent saadan: at man skal ikke tirre Guds smaa Skabninger, medens de skifter Ham. Det ærede Medlem kunde godt have erindret dette; han vilde da have forstaaet, at en Del af den Bitterhed, som kom til Orde i det ærede Medlem Hr. Ragers Udtalelser, ikke var helt ubegrundet, set paa denne Baggrund. Men der er jo et stort Spring imellem den Tid, da Det radikale Parti klatrede til Vejrs paa J. C. Christensens forladte Nedrustningsstandpunkt, og nu, hvor man dog staar som Medforslagsstiller og ogsaa Medforsvarer af et Forslag, der gaar ud paa en positiv Løsning af de Opgaver, der her er Tale om at løse.

Da Det konservative Folkeparti ved det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft i sin Tid stillede en Forespørgsel i dette høje Ting vedrørende en Forbedring af Luftforsvaret, udtalte jeg som vor Gruppens Ordfører omtrent følgende: Vi vil medvirke til en Forbedring og en Modernisering af vort Forsvar, og vi vil med stor Glæde hilse et Regeringsinitiativ paa dette Omraade.

Vi har jo nu set Regeringens Udspil, om end det er kommet sent. Jeg anerkender, at Forsvarsministerens Form var ulastelig, og der var ogsaa mange Udtalelser i hans Forelæggelsestale, som viste Hensyn til og Forstaaelse af de Menneskers Motiver, der gennem Aarene har haft en anden Indstilling, end han og hans Parti har paa dette Omraade. Det vidnede ogsaa om, at der er sket en Forandring i den socialdemokratiske Ideologi paa dette Omraade. Men noget virkelig klart Indtryk af, at man vilde noget positivt, der samtidig kunde oprettholdes fuldt og helt fra et sagkyndigt Synspunkt, fik vi ikke, og Regeringen kan jo ikke vente, at der skal kunne skabes Samling om dette Spørgsmaal, medmindre vi kan føre det op i et saadant Plan, at der tages et vidtgaende Hensyn til alle Kredse i Befolkningen. Jeg mener, at Tidspunktet er inde til, at dette kunde gøres. For det er jo saadan for os, der deltager i Møder Landet over, at der er sket en mærkbar Forandring

med Hensyn til Forsvarsspørgsmaalet. Tidligere stod det paa Dagsordenen ved enhver Lejlighed; alle mente at burde tale om dette Spørgsmaal, og enhver havde sin mere eller mindre uforgribelige Mening om det. Nu er det meget sjældent, dette Spørgsmaal drøftes, og det er ikke, fordi Folk ikke interesserer sig for det, men fordi man føler, at den Maade, hvorpaa det gennem Aarene er blevet behandlet, er uværdig, og at mange af de Betragtninger, der blev lagt til Grund for det, der blev sagt imod et Forsvar, ikke længere holder Stik, men er blevet underkendt af den Udvikling, der er foregaaet.

Men jeg skal her se bort fra den Gruppe af — man kan kalde det haabløse Ideologer, som for enhver Pris vil fastholde, at det nu engang sker her i Verden, som de haaber paa. Der er jo Folk, der altid tror, at det vil ske, som de haaber. Det er en ældgammel germansk Fejl, men den vidner ikke om megen verdensmandsmæssig Indstilling, for det gaar meget tit helt anderledes, end man har haabet, og derfor gælder det ikke om at... (Afbrydelse af *Indenrigsministeren*)... Indenrigsministeren afbryder mig; men jeg henviser ham til Cæsars Gallerkrige, hvor han kan finde Oplysning om denne Indstilling hos de gamle Germaner. Haabet om Nedrustningspolitikens Sejr, en Politik, som vi jo alle i og for sig kunde ønske var mulig, er i Dag bristet, og jeg kan give det ærede Medlem Hr. Brorsen Ret, naar han siger, at der rustes i Dag mere end paa noget andet Tidspunkt inden for Menneskehedens Historie.

Vi havde sat vor Lid til Folkenes Forbund, men denne Tillid har jo faaet et Grundskud ved de Begivenheder, der samlede sig om Krigen i Abessinien. Ogsaa vi sluttede os til Sanktionspolitikken, denne Politik, der endte som en jammerlig Fiasko. Man skal jo ikke bryste sig af sin Stilling, men jeg vil dog sige, at vi inden for vor Gruppe er ikke kede af, at vi i sin Tid, da dette Spørgsmaal forelaa til Løsning i dette høje Ting, stemte imod Regeringens Initiativ og Forslag og den Fuldmagt, som Regeringen ønskede i saa Henseende; der kan jo vanskeligt blive Tale om nu, med den Situation, hvori Folkenes Forbund befinder sig, i det hele taget at videreføre Sanktionspolitikken. Men det Spørgsmaal melder sig og meldte sig vel ogsaa for os, dengang Sanktionspolitikken drøftedes, om man i det hele taget fra Regeringens Side var beredt til at tage videregaaende Konsekvenser af en saadan Politik end dem, der i første Omgang krævedes paa det rent handelspo-